

Seks, kriminal i publiciranje: Sestrinski glasnik/Nursing Journal u vremenskom dobu lažnih vijesti

Sex, Crime and Publicity: Sestrinski glasnik/Nursing Journal in the era of false news

Vičić Višnja Hudorović

Editor-in-Chief

Sestrinski glasnik/Nursing Journal, Official Journal of Croatian Nurses Association

Received 27th March 2019;

Accepted at 29th March 2019;

Ključne riječi: publiciranje • lažna vijest • Sestrinski glasnik • znanost

Kratki naslov: Sestrinski glasnik/Nursing Journal i lažne vijesti

Keywords: publishing • false news • Nursing Journal • science

Running head: Sestrinski glasnik/Nursing Journal and false news

Autor za korespondenciju/ Corresponding author: Višnja Vičić-Hudorović, mag. med. techn; Stru. spec. eoc., Nursing school Vrapče, 10000 Zagreb, Bolnička 32, Croatia • E-mail: visnja.vicic-hudorovic@skole.hr • GSM: +385 91 46 40 774

Hrvatska udruga medicinskih sestara [HUMS] sljednica je Društva medicinskih sestara i tehničara Hrvatske, koja je započela sa radom 1926. godine. *Sestrinska riječ* prvi je sestriinski časopis koji opisuje problematiku u znanstvenoj grani sestriinstvo, a koji je publiciran u Zagrebu, i to u tijeku od 1933 do 1941 godine. Glavna urednica časopisa bila je Lujza Wagner Janović [1907–1945]. Skupina medicinskih sestara oduševljenih znanstveno-istraživačkim radom u sestriinstvu koje su bile članice HUMS-a, osnovala je 1995. godine stručno glasilo naziva Sestrinski glasnik, koji je tijekom vremena postao stručno-znanstveni časopis, te se tijekom 2019. godine publiciraju tri sveščića, i to volume na broj 23. Misija članova udruge uključivala je od samog početka stvaranje i publiciranje znanstvenog časopisa čija je osnovna svrha publiciranje problematike iz znanstvene grane sestriinstvo [2].

U godinama koje su uslijedile, HUMS je publicirao znanstvene publikacije sa stručnih skupova, simpozija i sl., te časopisa Sestrinski glasnik koji tijekom 2013. godine, dobiva svoju elektroničku oznaku te je uvršten u bibliografsku elektroničku bazu podataka Crossref. Crossref je certificirana agencija za dodjeljivanje DOI oznake [engl. *Digital Object Identifier*] [1], i predstavlja međunarodnu DOI fondaciju.

Prvotno je sadržaj časopisa Sestrinski glasnik, bio usredotočen na informativne sadržaje koji su opisivali svakodnevnu problematiku u sestriinstvu, od početka je bio publikacija koja je izlazila samo u tiskovnom obliku, da bi se tijekom 2011. godine počeo publicirati sadržaj časopisa na službenim web-stranicama HUMS-a, tj. konfigurirana je internet-ska verzija. Sadržaj časopisa po prvi put je otvoren za raspravu [pisma uredniku] i zatim tiskan u slijedećem sveščiću.

Verzija za tisak uključivala je komentare koji su pristigli u uredništvo u vremenu između publiciranja dva sveščića [2, 3].

Tiskana i online verzije Sestrinskog glasnika nastavlja se publicirati u navedenim formatima pod vodstvom Višnje Vičić-Hudorović, glavne i odgovorne urednice, a časopis zadovoljava sve kriterija za uvrštavanje u Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske [HRČAK]. Časopis je uvršten u HRČAK 2013 godine, a prije uvrštavanje publiciran je u elektronskom obliku, te su sadržaji sveščića publicirani na službenoj stranici HUMS-a. Poslije uvrštenja u Crossref publicirani sadržaj Sestrinskog glasnika uvršteni su u Google scholar bazu podataka [4, 5, 6].

Odluka uredništva o uvrštavanju časopisa u elektronsku bazu podataka predstavljao je štedljiv potez, i to iz razloga smanjenja tiraže tiskovnog oblika, te opće prihvaćenog mišljenja kako on-line sadržaji u suvremenom svijetu pokreću World Wide Web, sve veću zvijer koja se smatra da pruža sadržaj besplatno, ali u stvarnosti to nije slučaj.

Sestrinski glasnik se pokazao uspješnim u svojoj dvostrukoj online strategiji i strategiji ispisa. Iako se u početku, a i danas se bori da ga prepoznaju velike baze podataka kao što su PubMed ili SCOPUS i da bi dobio faktor utjecaja/odziva [engl. *Impact factor*], ipak se iznalaze početni pomaci. Sestrinski glasnik nije dobio faktor utjecaja/odziva, ali poslije prvotne aplikacije i ispunjavanja osnovnih kriterija, neki članci postupno se uvrštavaju u SCOPUS [Primjer: Armano Lj, Kurtović B. Psihološki aspekti lumbalnog bolnog sindroma/ Psychological aspects of low back pain (Review). *Sestrinski Glasnik* 2012; 17(3): 178-187].

Pozitivan rezultat dvostruke strategije postojanja tiskanih i internetskih verzija Sestrinskog glasnika je da su članci lako dostupni u tiskanim izdanjima posebice za članove HUMS-a, te u web izdanju za sestrinsku zajednicu Republike Hrvatske.

Nažalost, stariji sadržaji Sestrinskog glasnika više se ne mogu preuzeti s web-stranica publikacije [<http://hums.hr/word/publikacije/sestrinski-glasnik/>], a neki su i nestali iz indeksa publikacije.

Danas je vidljivo da postoje značajni problemi u svrhu povećanja vidljivosti i znanstvene značajnosti časopisa. Naime, postoji problem jedne od strana koje su uključene u web hosting, a to je da neke od strana prava na ometanje/ograničenje pristupa sadržajima [7, 8, 9,].

Nadalje, dugoročno sigurno pohranjivanje sadržaja publikacija samo za web i ostale podatke ostaje neriješeno [2, 3, 6, 7, 8].

U dešifriranju hijeroglifa susrećemo različite stupnjeve teškoća iz antičkih vremena, ali taj se problem ponekad može riješiti, čak i za nestale jezike, pomoću algoritama koji prate najčešće znakove i njihove kombinacije. Srećom, postoje i dokumenti napisani u kamenu koji su nastali prije tisuću godina poput kamena Rosetta, koji osiguravaju prijevode. Međutim, za elektroničke medije postoje mnogo veće prepreke za pristup sadržaju koji nije star ni 25 godina, uključujući hardver koji više nije funkcionalan, softver koji više nije moguće podržavati, pohranjene podatke koji više nisu čitljivi i razne kombinacije svih svega navedenog.

TABLICA [1] Broj pristupa i preuzimanja članaka Sestrinskog glasnika tijekom 2018 godine [zbirni rezultat na dan 31.01.2019 godine]

SG/NJ, Vol 23.No3. [1/31/2019]

ČLANAK BR.	PREUZIMANJA	POSJETA
1	18	43
2	15	42
3	20	46
4	9	38
5	11	35
6	23	53
7	49	20
8	10	42
9	22	54
10	26	53
11	24	51
12	14	37
13	19	45
UKUPNO	260	559

SG/NJ, Vol 23.No2. [1/31/2019]

ČLANAK BR.	PREUZIMANJA	POSJETA
1	30	68
2	88	169
3	46	115
4	33	64
5	42	89
6	27	66
7	36	77
8	68	117
9	42	101
10	40	77
UKUPNO	452	943

SG/NJ, Vol 23.No1. [1/31/2019]

ČLANAK BR.	PREUZIMANJA	POSJETA
1	30	71
2	71	155
3	96	147
4	84	38
5	11	168
6	52	111
7	77	149
8	48	108
9	266	351
10	24	71
11	42	118
12	43	93
UKUPNO	844	1.580

Osim toga, ne postoji način dešifriranja binarnog koda, npr. 001000111001100110011, bez određenog ključa. Stoga je teško predvidjeti kako dugoročno mogu napredovati publikacije koje se publiciraju samo na web-u. Neki mogu smatrati da je auto destrukcija sadržaja izvan definiranog roka trajanja povoljnija jer može slobodno pohraniti novi sadržaj. Međutim, takav novi sadržaj uskoro više nije novi i, stoga, ne mora nužno biti dostatne značajnosti da bi isti morao biti pohranjen [1, 4, 7].

Danas je očito došlo do pomaka od pisane riječi koja je test vremena prema kratkim porukama i „tweetovima“ napravljenim kako bi privukli pozornost na sebe. Seks, kriminal i publiciranje osnovni su čimbenici za potonje jer prodavanje seksa, plaćanje kriminala i publiciranje ne uspijevaju u znanstvenom publiciranju [2, 9].

Glavna i odgovorna urednica Sestrinskog glasnika, i njezin tim morat će mudro upravljati umjetnošću skandala kako bi Sestrinski glasnik unaprijedili i održali online u trenutnom svijetu lažnih vijesti.

Literatura/References

- [1] Hendricks G. «The logo has landed». Crossref Blog. (2015-11-11). Accessed: March 29,2019
- [2] Vičić-Hudorović V. Postupak izbora članaka za objavljivanje u časopisu *Sestrinski glasnik / Nursing Journal*2014;19(1):3-5., Doi:10.11608/sgnj.2014.19.001
- [3] Vičić Hudorović V, Zidarić M. Sestrinski glasnik – nov pristup znanjima sestrske specijalnosti. *Nursing Journal – A new approach to knowledge of nursing specialties. Sestrinski glasnik/Nursing Journal*.2012;17 (1):69-73.
- [4] Vičić Hudorović V. Sestrinski glasnik/Nursing Journal uvršten je u portal hrvatskih znanstvenih časopisa – HRČAK. Sestrinski glasnik / Nursing Journal included in the Croatian scientific journals portal – HRČAK. *Sestrinski glasnik/NursingJournal* 2014;19(1):3-5.,Doi: 10.11608/sgnj.2014.19.001
- [5] Vičić-Hudorović V. Postupak izbora članaka za objavljivanje u časopisu *Sestrinski glasnik / NursingJournal*2014;19(1):3-5.,Doi: 10.11608/sgnj.2014.19.001
- [6] World Association of Medical Editors-Recommendations on Publication Ethics Policies for Medical Journals. Available from: <http://www.wame.org/about/recommendations-on-publication-ethics-policy>. Accessed: March 29, 2019.
- [7] EASE Guidelines for Authors and Translators of Scientific Articles to be published in English. Available from:<http://www.ease.org.uk/publications/author-guidelines-authors-and-translators/>. Accessed: March 29, 2019.
- [8] Committee of Publication Ethics. Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing. Available from: <http://publication-ethics.org/resources/guidelines>. Accessed: March 29, 2019.
- [9] U.S. Department of Health and Human Services. Integrity and misconduct in research: Report of the Commission on Research Integrity to the Secretary of Health and Human Services, the House Committee on Commerce, and the Senate Committee on Labor and Human Resources [Online]. U.S. Department of Health and Human Services, Washington, D.C., 1995. Available from: http://ori.dhhs.gov/documents/report_commission.pdf. Accessed: March 29,2019